

собів та гарантій захисту прав і свобод людини і громадянина, оскільки права людини і громадянина є найвищою соціальною цінністю в нашій державі.

Література

1. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 49. – Ст. 272 (Із змінами, внесеними згідно із Законами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>.
2. Наливайко Л.Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляєва. – К. : Хай-Тек Прес, 2013. – 408 с.
3. Конституція України від 28 червня від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змінами, внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 2 лютого 2014 р. // Офіційний вісник. – 2014. – № 19. – Ст. 583) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр>.

Яковлєва Юлія Юрїївна

слухач магістратури юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н. доцент Грицай І. О.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Сьогодні мережа Інтернет, як всесвітня інформаційна система загально-го доступу, стала невід'ємним елементом суспільного життя, без якого повноцінне функціонування суспільства видається неможливим. Користуючись послугами Інтернет, люди часто зазначають особисту інформацію на різних сайтах, не замислюючись, що цими діями вони можуть наражати себе та інших на небезпеку.

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що з появою всесвітньої мережі, яка становить фізичну основу для розміщення величезної кількості інформаційних ресурсів і послуг, з'явилася також загроза майже всім сферам життя суспільства. Одним із таких негативних наслідків впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій у життя суспільства стало порушення немайнових прав особи, що проявляється в незаконному зборі, використанні й поширенні інформації персонального характеру, у тому числі в мережі Інтернет, а відсутність належного законодавчого забезпечення охорони й захисту персональних даних в даній сфері призводить до збільшення кількості правопорушень.

Слід зазначити наявність досить широкого кола наукових праць, в яких розглядаються різні аспекти проблематики захисту персональних даних в мережі Інтернет. Серед таких можна виділити дослідження І.Р. Березовської, Д.М. Русака, Н.П. Кухарської, В.І. Теремецького, А.І. Марущака, К.С. Мель-

ника тощо.

Захист права на недоторканість приватного життя людини в контексті обробки її персональних даних є необхідним елементом людського життя і гуманного функціонування демократичного суспільства та фундаментальним правом людини, яке накладає на державу зобов'язання створити належну правову базу. У разі його порушення під загрозою опиняються людська гідність, свобода і безпека особи [2]. Забезпечення безпеки персональних даних в Україні наразі ще не має достатнього законодавчого, і, перш за все, морального забезпечення. Прийняття Закону України “Про захист персональних даних” є лише першим кроком у забезпеченні інформаційної безпеки та захисту прав громадян.

Захист персональних даних у світовій правовій традиції розуміється як одна з неодмінних підстав забезпечення фундаментального права людини на недоторканість її особистого життя, яке в свою чергу, є основоположним для сучасної демократії з дотриманням поваги до прав та гідності людини [3, с.80]. Право на захист персональних даних є одним з фундаментальних прав людини. Конституцією України закріплено положення, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України [1]. Проте нині існує багато випадків порушення цього права. Хотілося б звернути увагу на деякі з них.

Спочатку треба виділити соціальні мережі, які є плідним й дуже зручним підґрунтям для шахрайства та інших протиправних діянь, що вчиняються у шахрайський спосіб. І що цікаво, значну частину персональних даних користувачі соціальних мереж повідомляють добровільно. При реєстрації користувачі повідомляють про себе чимало особистої інформації – прізвище, ім'я та по-батькові, дату народження, номер телефону (домашній, робочий, стільниковий), електронну пошту тощо. Тобто кожен аккаунт – це сховище персональних даних і повний архів листування [6, с. 255].

Останнім часом серед так званих кіберзлочинів усе більше трапляється випадків «крадіжки особистості» (англ. «Identity theft»), під якою розуміють діяння, коли протиправно вилучаються та(або) використовуються персональні дані людини(індивіда) з метою незаконного отримання матеріальної вигоди чи інших протиправних діянь [4, с. 275]. Це відбувається завдяки використанню певних Інтернет-технологій. Фішинг – технологія Інтернет-шахрайства, розроблена з метою крадіжки конфіденційної інформації [7, с. 15-16].

Також завдяки появі електронно-інформаційного середовища виникла так звана «електронна економіка», або скорочено «е-економіка», частинами якої є е-торгівля та е-бізнес. Торговельна діяльність використовує різні бази даних інформаційних ресурсів та все активніше застосовує сучасні телекомунікації для збору персональних даних за допомогою, зокрема, інтерфейсу під назвою Інтернет. Роблячи покупки в е-магазинах або отримуючи дисконтні картки, споживач змушений повідомляти свої персональні дані. Відомості

про людину, її матеріальний стан, особисте життя «відбираються» з БД та реалізуються на дисках або розміщуються у Інтернет [5, с. 18].

Отже, фактичне існування в інформаційному просторі великої кількості різних сайтів, соціальних мереж, а особливо існування цих систем без належного законодавчого та практичного контролю з боку держави, створює сприятливе середовище для проведення різноманітних дій злочинного характеру. Якщо найближчим часом не буде знайдено ефективного і при цьому демократичного рішення проблеми захисту персональних даних у веб-середовищі – у недалекій перспективі це може призвести до непередбачуваних і небезпечних переосмислень загальноприйнятих уявлень про приватність, її сенс та межі, а відтак – до перегляду правового змісту самого поняття «персональні дані».

Література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Захист конфіденційності і персональних даних в Інтернет і онлайн засобах масової інформації//Права Людини в Україні[Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://khp.org/index.php?id=1329990005>.
3. Теремецький В.І., Цвірюк Д.В. Застосування зарубіжного досвіду правового захисту персональних даних в Україні//Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – № 2. – С.73-82.
4. Кучеренко М.С., Мельник А.О. До питання дефініції та характеристики суспільної небезпеки крадіжки особистості у соціальних мережах // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2012. – № 1. –С. 273-279.
5. Брижко В., Швець М. До питання е-торгівлі та захисту персональних даних // Правова інформатика. – 2007. – № 1. – С. 14-28.
6. Гавловський В.Д. До питання захисту персональних даних в соціальних мережах // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією(теорія і практика). – 2011. – № 24. – С. 252-262.
7. Кочарян А.Б., Гущина Н.І. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-метод. посіб. – Київ, 2011.